

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

ธัญลักษณ์ เจริญผล¹ ปรัชญา พาริกาน² วิลินดา พงศ์ธราธิก³ และวนิชชา สิทธิพล^{1*}

Results of creative art activities using creative materials

to develop prosocial behaviours for preschoolers

Thanyalak Jaroenphon, Prachaya Parikan, Virinda Phongtratic and Wanitcha Sittipon

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Student of Early childhood education program, Faculty of home economics technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

² ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดเขื่อนเขต

Teachers of Wat khien khet School.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Assistant Professor of Early childhood education, Faculty of Education, Valaya alongkorn rajabhat university

⁴ อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Lecturer of Early childhood education program, Faculty of home economics technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดเขื่อนเขต จำนวน 35 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40-60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง การวิจัยแบบกึ่งทดลองแบบ One-group pretest-posttest design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผนและแบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์นำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม วัสดุสร้างสรรค์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The research's goal was to examine and compare the prosocial behaviours of preschoolers who participated in creative art activities using creative materials. The sample consisted of 35 preschoolers in kindergarten year 3/2, academic year 2023, at Wat Khian Khet School. The experiment period consisted of 8 weeks, 3 days a week, 40-60 minutes a day, and a total of 24 sessions. The research was a quasi-experimental a one-group pretest-posttest design. The research instruments included 24 plans designed to organise creative art activities using creative materials, with the aim of developing prosocial behaviour in preschoolers, as well as an observation form to monitor this prosocial behaviour. The research revealed that before the experiment, preschoolers exhibited prosocial behaviour at a level that warranted encouragement. After the experiment, the level of prosocial behaviour had improved significantly. At a statistical level of .05., preschoolers had significantly higher prosocial behaviour after the experiment than before.

Keywords: prosocial behaviours, creative art activities, creative materials, preschoolers

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและพ่อแม่จะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสังคม นักจิตวิทยาพัฒนาการหลายคนเชื่อว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยเตรียมตัวเข้ากลุ่มเพื่อน (Pregang Age) ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมพื้นฐานทางสังคม ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีในอนาคต (ณัฐทิยาภรณ์ การะเกตุ, 2563) ดังที่เอริกสัน (Erik Erikson) ได้อธิบายว่าเด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี อยู่ในขั้นพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 3 คือ ความคิดริเริ่ม vs ความรู้สึกผิด (Initiative vs. Guilt) ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และเรียนรู้การทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง (McLeod, 2018) ซึ่งเพียเจต์ (Jean Piaget) กล่าวว่าเด็กวัย 2-7 ปี อยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเริ่มใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ทำให้สามารถเล่นบทบาทสมมติและเรียนรู้บทบาททางสังคมได้ (Cherry, 2020) สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ (2564) ระบุว่า เด็กวัย 3-6 ปี เริ่มเรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่ผ่านการเล่นสมมติ มีสมาธิจดจ่อมากขึ้น เข้าใจผู้อื่น และเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อน รวมถึงเข้าใจแนวคิดเรื่องการแบ่งปันและความยุติธรรม ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมในช่วงปฐมวัยนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ในอนาคต ช่วยให้เด็กสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (Denham, 2006)

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม หรือ prosocial behavior เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับปัญหาความเสื่อมทางศีลธรรมและจริยธรรม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2553) พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นการแสดงออกที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน (Kidron & Fleischman, 2006) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมหลายรูปแบบ เช่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปลอมโยน และการให้

ความร่วมมือ การพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ ช่วยให้เด็กสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และมีน้ำใจ (ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์ และ พัชรี ผลโยธิน, 2555) นอกจากนี้ ยังช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (ลักขณา ศรีวัฒน์, 2556) การส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในเด็กปฐมวัยยังช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ความก้าวร้าว การเอาแต่ใจตนเอง และความขัดแย้งระหว่างบุคคล (ณสิกาญจน์ ดำริวัฒน์เศรษฐ์ ,ศิริประภา พงทิกุล และสุกัลยา สุเมธ, 2565) อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อได้ช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่น (อารี สันทรวี, 2554)

ดังนั้น พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม แม้ว่าพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่การจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงเน้นรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมอย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นด้านวิชาการ การเร่งรัดทักษะการเขียนอ่าน และการแข่งขันทางการเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล (พัทธ์ สุทธิบุญ, 2564) ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการร่วมมือรวมพลัง นอกจากนี้ การเร่งรัดการเรียนรู้วิชาการในระดับปฐมวัยนั้น เป็นการลดทอนโอกาสสำคัญในช่วงวัยทองของชีวิตที่เด็กควรได้เรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย (นรรชิต ฝันเชียร, 2565) เนื่องจากการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมควรมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านการเล่น การสำรวจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม (Coffee, Ray-Subramanian, Schanding, & Kettler, 2013) การปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สมดุลระหว่างการพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคม จะช่วยสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย โดยเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ วรณิชา แสงโรจน์รุ่ง (2557) อธิบายว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ส่งเสริมให้เด็กได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งในรูปแบบงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมหลายด้าน การทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการวางแผน การแบ่งหน้าที่ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม นอกจากนี้ ยังช่วยปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของ Bar-tal (1976) ปีเตอร์สัน (อ้างถึงใน วรณิชา แสงโรจน์รุ่ง, 2557) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ศิลปะเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Eisenberg, Fabes, และ Spinrad (2006) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาความเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ยังช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายและมีความสุขในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denham (2006) ที่เน้นความสำคัญของบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ ดังนั้น การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกทางอารมณ์ไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

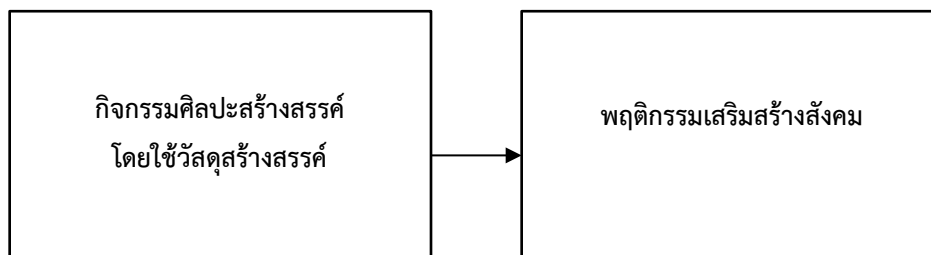
วัสดุสร้างสรรค์เป็นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีความยืดหยุ่น ไม่มีโครงสร้างตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนและจัดวางได้หลากหลายรูปแบบ พัทธ์ สุทธิบุญ (2564) อ้างถึงแนวคิดของ Nicholson (1971) ที่อธิบายว่า การเล่นเกมสปรตส์เป็นบริบทสำคัญที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้ว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเล่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bar-tal (1976) เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่เน้นการเคารพสิทธิของผู้อื่น เด็กต้องเรียนรู้ที่จะเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันในระหว่างการเล่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมตามที่ Eisenberg, Fabes, และ Spinrad (2006) ได้เน้นย้ำ เด็กได้เรียนรู้ว่าวิธีการเล่นของตนส่งผลต่อผู้อื่นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งช่วยพัฒนาความตระหนักในผลของการกระทำของตนต่อผู้อื่น เทเรซา เค ซีย์ และ จูเลียต โรเบิร์ตสัน. (2564) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การเล่นเกมสปรตส์สามารถจัดในรูปแบบของ "สนามเด็กเล่นขยะ" หรือสนามเด็กเล่นกลางแจ้งที่让孩子เล่นกับสิ่งของเหลือใช้ ซึ่งนอกจากจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อันเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในมิติของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเล่นสปรตส์จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denham (2006) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและอารมณ์ผ่านประสบการณ์ตรง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่นๆ นอกจากนี้เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมซึ่งเป็นการวางรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถใช้ทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา/วิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 105 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดเขียนเขต สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 35 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดเขียนเขต สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน

2. แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

1.1 ศึกษาข้อมูลและค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

1.2 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวมทั้ง หลักสูตร และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นแนวทางการเขียนแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

1.3 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นที่ศึกษา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจพร้อมข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ 1) แผนการจัดกิจกรรมสร้างสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวันของหนู อาจเปลี่ยนเป็นสร้างอะไรบ้าง 2) แผนการจัดกิจกรรมสร้างวันขึ้นปีใหม่ อาจเปลี่ยนให้สร้างเป็นสร้างสิ่งของที่ใช้ในวันขึ้นปีใหม่ และ 3) แผนการจัดกิจกรรมสร้างภัยพิบัติ อาจเปลี่ยนเป็นสร้างที่ป้องกันภัยพิบัติ

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยไปใช้ กับตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 35 คน

2. การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลและค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลเด็กปฐมวัย การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

2.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ แบ่งการประเมิน เป็น 4 ด้าน คือ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การลอบโยน และการให้ความร่วมมือ จำนวน 8 ข้อ รวม 24 คะแนน

2.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นที่ศึกษา ได้ค่า IOC อย่างระหว่าง 0.67-1.00

2.4 หลังจากการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสังเกตไป (Try out) กับเด็กอนุบาล 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน ที่โรงเรียนวัดเขียนเขต โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันสังเกตแล้วนำคะแนนมา คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน และในการทดลอง (Try out) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI เท่ากับ 0.77

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยประเมินก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย

2. ดำเนินการทดลองโดยโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40-60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3. เมื่อดำเนินการทดลองครบทั้งหมดแล้ว นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยมาประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย (Posttest)

4. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมาสรุปวิเคราะห์ และเขียนรายงานวิจัย

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยรวม ได้มาจากการนำคะแนนมาจากการประเมินฯ ก่อนและหลังการทดลองมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และแปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง สรุปผลดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยรวม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง (n=34)			หลังการทดลอง (n=34)		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1.การช่วยเหลือ	1.28	0.41	ควรส่งเสริม	2.59	0.45	ดี
2.การแบ่งปัน	1.28	0.35	ควรส่งเสริม	2.82	0.35	ดี
3.การลอบโยน	1.32	0.51	ควรส่งเสริม	2.81	0.35	ดี
4.การให้ความร่วมมือ	1.50	0.56	ควรส่งเสริม	2.88	0.22	ดี
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวม	1.35	0.11	ควรส่งเสริม	2.78	0.13	ดี

จากตาราง ผลการศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวม พบว่า ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวมเท่ากับ 1.35 โดยมีค่าเฉลี่ยจำแนกเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ความร่วมมือ ($\bar{X} = 1.50$, $SD = 0.56$) การลอบโยน ($\bar{X} = 1.32$, $SD = 0.51$) การช่วยเหลือและการแบ่งปัน ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.41$) ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.35$) ตามลำดับ หลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวมเท่ากับ 2.78 โดยมีค่าเฉลี่ยจำแนกรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ความร่วมมือ ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.22$) การแบ่งปัน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.35$) การลอบโยน ($\bar{X} = 2.81$, $SD = 0.35$) และการช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.59$, $SD = 0.45$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับควรส่งเสริม แต่หลังจากการทดลอง 8 สัปดาห์ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระดับควรส่งเสริมมาอยู่ในระดับดีทั้งโดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม ได้มาจากผลต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองเปรียบเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ตามทดลองสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ “หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์มีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05” รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองโดยรวม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย (n=34)	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		t	df	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1.การช่วยเหลือ	1.28	0.41	2.59	0.45	1.31	0.52	14.61	33	0.00
2.การแบ่งปัน	1.28	0.35	2.82	0.35	1.54	0.40	22.71	33	0.00
3.การลอบโยน	1.32	0.51	2.81	0.45	1.49	0.57	15.18	33	0.00
4.การให้ความร่วมมือ	1.50	0.56	2.88	0.22	1.38	0.60	13.35	33	0.00
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวม	1.35	0.11	2.78	0.13	1.43	0.10	27.44	33	0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวม หลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.78$, $SD = 0.13$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.35$, $SD = 0.11$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.59$, $SD = 0.45$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.41$) 2) การแบ่งปัน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.35$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.35$) 3) การลอบโยน ($\bar{X} = 2.81$, $SD = 0.45$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.32$, $SD = 0.45$) 4) การให้ความร่วมมือ ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.22$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.50$, $SD = 0.56$)

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์พบว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ข้ออภิปรายรายละเอียดสำคัญของการจัดกิจกรรมฯ ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้าน และโดยรวม อยู่ในระดับดี หมายความว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะโดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมกันออกแบบสร้างสรรค์ผลงานเป็นกลุ่ม โดยครูจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ 7 ประเภท คือ วัสดุจากธรรมชาติ วัสดุจากบรรจุภัณฑ์ วัสดุจากแก้วและเซรามิค วัสดุจากผ้าและริบบิ้น วัสดุจากพลาสติก วัสดุจากโลหะ และวัสดุจากไม้รีไซเคิล เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง สมาชิกในกลุ่มร่วมกันปรึกษาถึงวิธีการทำงานศิลปะโดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ ในขั้นตอนการทำกิจกรรมเด็กได้ร่วมกันออกแบบสิ่งที่ต้องการประดิษฐ์ในเรื่องนั้นๆ ด้วยวัสดุสร้างสรรค์ เมื่อออกแบบเสร็จเด็กแต่ละกลุ่มเข้าแถวเพื่อมาเลือกอุปกรณ์ไปสร้างผลงาน และนำเสนอผลงาน เด็กจะร่วมกันประเมินว่าบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ขั้นตอนการสรุป เด็กบอกความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่พัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้จะพัฒนาการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดอิสระ รู้จักที่จะให้ความร่วมมือ และเรียนรู้ที่จะคิดตัดสินใจ โดยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักหน้าที่ของตนเอง ส่งผลให้เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับซึ่งกันและกัน (กัลยารัตน์ ประเสริฐศรี, วัฒนา นัคคสมัน และพัชรี ผลโยธิน (2564) และสอดคล้องกับทิตินา แซมมณี (2561) กล่าวว่า การทำงานร่วมกับกลุ่มช่วยให้เด็กเรียนรู้รอบคอบ เมื่อทำงานร่วมกันผู้อื่นมีปฏิริยาโต้ตอบกับเพื่อนๆ ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานร่วมกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและลักษณะนิสัยที่ดีงามและเหมาะสมตามวัย

นอกจากนี้ หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงขึ้นโดยค่าเฉลี่ยรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ความร่วมมือ การแบ่งปัน การปลอบโยน และการช่วยเหลือ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ ในการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากการจัดกิจกรรมปกติ เนื่องจากเด็กต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่มีความหลากหลาย ทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้ มีการสำรวจอุปกรณ์ก่อนวางแผน เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง การวางแผนหน้าที่สมาชิกในกลุ่ม ทำงานศิลปะโดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ จึงส่งผลให้พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการให้ความร่วมมือมีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.22$) ดังที่ Baumeister and Bushman (2008) ได้กล่าวไว้ว่า การให้ความร่วมมือเป็นการกระทำเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกันโดยการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Beaty (2005) ได้กล่าวไว้ว่า การให้ความร่วมมือเป็นพฤติกรรมที่เด็กสมัครใจที่จะสลับ

สับเปลี่ยนบทบาทของตนเองร่วมกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสุข ซึ่งเด็กจะมีความร่วมมือตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เมื่อเพื่อนต้องการให้ทำหรือเด็กเกิดความสนใจที่จะทำกิจกรรมกับผู้อื่น

ด้านการแบ่งปัน ในการจัดกิจกรรมฯ มีลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเด็กจะมีการกำหนดเป้าหมาย หน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เลือกรูปกรณ วางแผน ลงมือปฏิบัติในขณะที่ทำกิจกรรมจะเห็นได้จากการเริ่มแบ่งอุปกรณ์ และปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำกิจกรรมและแบ่งปันอุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการแบ่งปันในงานทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($x = 2.82$, $SD = 0.35$) ดังที่ ปิยาภรณ์ กังสดาร (2555) กล่าวว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นพฤติกรรมทางบวกที่ช่วยส่งเสริมการให้ความร่วมมือในการทำงาน และหาแนวทางป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่ให้เกิดขึ้น โดยลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จะไม่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น เป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปันไม่เห็นแก่ตัวมากเกินไป รู้จักเสียสละ ยินดี ซินชมในคุณงามความดีและความสามารถของผู้อื่น

ด้านการปลอบโยน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันในเด็กปฐมวัย พบว่า การทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคมด้านการปลอบโยนของเด็ก เช่น การใช้ทักษะการสื่อสารและการเจรจาในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าเด็กมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในการปลอบโยนหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($x = 2.82$, $SD = 0.35$) สอดคล้องกับ นุชจรรย์ ม่วงอยู่ (2562) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างทักษะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของเด็กปฐมวัยทำให้เด็กได้ฝึกการแสดงความคิดเห็น การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพความคิดเห็น การประนีประนอม และการปรับตัวเข้าหากันเพื่อให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ ทำให้เด็กสามารถปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มได้ดีขึ้น และส่งผลให้เด็กพัฒนาทักษะในการปลอบโยนและการแสดงออกทางสังคมที่ดี

ด้านการช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของเด็กปฐมวัยจะส่งเสริมให้เด็กต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานสำเร็จ โดยผลการทดลองพบว่าเด็กมีการพัฒนาทักษะทางสังคมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($x = 2.59$, $SD = 0.45$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญปราณา มาลาทอง, วิมลรัตน์ จิตรานนท์ และ สิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์ (2563) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยในกลุ่มเรียนสมาชิกทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกิจกรรมหรือการทำงานร่วมกัน จึงเป็นการเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่สำคัญและส่งเสริมการพัฒนาในด้านการทำงานร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์

ผลการศึกษาที่กล่าวถึงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นในทุกด้าน เช่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปลอบโยน และการให้ความร่วมมือ เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุอย่างหลากหลาย โดยครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมและการแนะนำกิจกรรมให้เด็กเข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางสังคม จันทรธิมา ไทยแก้วและปณัฐชนม์ จารุชัยนิวัฒน์ (2563) และ สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และศศิลักษณ์ ชัยนิจ. (2558) ระบุว่าครูอนุบาลควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมทักษะทางสังคมของเด็กโดยการจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและการให้เด็กมีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น การที่เด็กได้รับประสบการณ์การทำงาน

ร่วมกันในกิจกรรมศิลปะที่มีเป้าหมายร่วมกันช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยจันทนา ชัยโอภาณนท์ และโสมฉาย บุญญานันต์ (2567) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะตามแนวคิดลูสพาร์ตส์ สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสูง มีลักษณะปลายเปิดที่ไม่กำหนดหัวข้อการสร้างสรรคงานที่มีข้อจำกัดมาก เพื่อให้เด็กมีความยืดหยุ่นทางความคิด และสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้ตามจินตนาการผ่านการใช้วัสดุ อุปกรณ์แบบปลายเปิดที่สามารถหาได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และวัสดุจากธรรมชาติ โดยสิ่งสำคัญคือ วัสดุจะต้องเป็นวัสดุปลายเปิดที่สามารถเคลื่อนย้าย ประกอบ รื้อ สร้าง หรือออกแบบใหม่ได้อย่างหลากหลายวิธี ซึ่งเมื่อไม่มีการกำหนดโครงสร้างที่ตายตัว ส่งผลให้เด็กได้ปลดปล่อยความคิด และจินตนาการที่แตกต่างออกไปจากเดิม มีความเป็นกลางทางเพศ ได้ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม

สรุปผลการทดลอง

ผลการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวม พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับดี
2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ ด้วยการทดสอบค่าที พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านและโดยรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยารัตน์ ประเสริฐศรี, วัฒนา มัคคสมัน และพัชรี ผลโยธิน. (2564). การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบุตาวงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการธรรมทรศน์, 21(1)(มกราคม - มีนาคม 2564), 159-170.
- จันทนา ชัยโอภาณนท์ และโสมฉาย บุญญานันต์ (2567). การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะตามแนวคิดลูสพาร์ตส์ สำหรับเด็กปฐมวัย. *DEC Journal*, 3(1), 36–56. <https://doi.org/10.69598/decorativeartsjournal.3.36> - 56
- จันทร์ธิดา ไทยแก้วและปณัฐชนัน จารุชัยนิวัฒน์ (2563). บทบาทครูอนุบาลในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มบูรพาศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(2) (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563), 458-473.
- ณสิกาญจน์ คำวิวัฒน์เศรษฐ์, ศิรประภา พงษ์ทิกุล, และสุกัลยา สุเมธอ. (2565). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 33(2), 12–20.

- ณัฐทิยาภรณ์ การะเกตุ. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. *Journal of Modern Learning Development*, 5(2), 40–54. Retrieved from <https://so06.tcithaijo.org/index.php/jomld/article/view/241195>
- ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ และ พัชรี ผลโยธิน. (2555). *จิตวิทยาพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทเรซ่า เคซีย์ และ จูเลียต โรเบิร์ตสัน. (2564). คู่มือการเล่นลูสพาร์ท ชิ้นส่วนเคลื่อนย้ายได้ [Loose Parts Play] (เข็มพร วิรุณราพันธ์, พงศ์ปณิต ดิคง และ ดร.นฤมล รื่นไวย์, แปล). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส).
- นรรีชต์ ฝิ่นเขียว. (2565). เหตุผลที่ไม่ควรเร่งให้เด็กเขียน. [ออนไลน์]. งานวิจัยเร่งเขียนเร่งอ่าน ส่งผลหุดยังสมองต่ำ
- นุชจรีย์ ม่วงอยู่. (2562). การพัฒนาด้านทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป ของเด็กโรงเรียนอนุบาลบ้านค่าย หมื่นแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(1), 41-50.
- บุญปรานา มาลาทอง, วิมลรัตน์ จิตรานนท์ และ สิริววรรณ จรัสรวีวัฒน์. (2563). ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 1(1), 36
- ปิยาภรณ์ กังสดาร. (2555). *ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาการศึกษาปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พัทธ์ สุทธิบุญ (2564). *ผลการจัดกิจกรรมการเล่นแบบชี้แนะร่วมกับลูสพาร์ตนอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบร่วมมือรวมพลังของเด็กอนุบาล*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2556). แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมในเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา*, 8(1), 75–84.
- วรรณิษา แสงโรจน์รุ่ง. (2557). *ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่ม*. ปรินญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เศษวิสดุ. ปรินญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และศศิลักษณ์ ชัยนกิจ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูกับเด็กและพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อารี สันทรวี. (2554). *การพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bar-tal, D. (1976). Prosocial behavior: Theory and research. *American Behavioral Scientist*, 19(3), 367–380.
- Baumeister, R.F., & Bushman, B.J. (2008). *Social psychology and human nature*. Florida: Thomson Wadsworth.
- Beaty, J.J. (2005). *Observing development of the young child*. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Bierhoff, H. W. (2002). *Prosocial behaviour*. New York: Taylor and Francis.

- Cherry, K. (2020). *Piaget's stages of cognitive development*. Verywell Mind. Retrieved from <https://www.verywellmind.com/piagets-stages-of-cognitive-development-2795457>
- Coffee, G., Ray-Subramanian, C. E., Schanding, G. T., & Kettler, R. J. (2013). Early childhood education: Learning through play and social interaction. *Journal of Early Childhood Development, 12*(3), 45–56.
- Denham, S. A. (2006). Emotional competence during childhood and adolescence. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research* (pp. 307–322). Guilford Press.
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Spinrad, T. L. (2006). Prosocial development. In W. Damon & R. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Social, emotional, and personality development* (6th ed., Vol. 3, pp. 646–718). Wiley.
- Kidron, B., & Fleischman, J. (2006). *Prosocial behavior: Helping and sharing with others*. Handbook of Moral and Character Education.
- McLeod, S. (2018). *Erik Erikson's stages of psychosocial development*. Simply Psychology. Retrieved from <https://www.simplypsychology.org/Erik-Erikson.html>